

ВИХОВНА СИСТЕМА ХОРТИЦЬКОГО ЦЕНТРУ В КОНТЕКСТІ ПЕДАГОГІКИ ЖИТТЄТВОРЧОСТІ

Червоненко К.С.

Недостатньо побудувати школи і набрати вчителів і учнів; потрібно ще, щоб в школах панував педагогічний дух, педагогічна атмосфера, щоб педагогу було чим дихати.

І. Козлов

Постановка проблеми. В ході реалізації Національної стратегії розвитку освіти в Україні 2012-2021 р. та Національної доктрини розвитку освіти життєтворча освітня парадигма виявилась безперечно зажаданою і постає сьогодні прогностичним дороговказом інноваційних перетворень всієї системи освіти.

Саме педагогіка життєтворчості, говорячи словами С.Ф. Русової може «дати широкий, вільний розвиток усім духовним силам і здібностям дитини, який піднімає її особливу вартість і дасть майбутній людині змогу бути корисною для малого чи великого кола громадянства» [4, с. 14-15].

Але для того, щоб вивести освіту на дійсно новий етап розвитку, пріоритетною вимогою є подальша розбудова концептуально-методологічного та організаційно-практичного забезпечення особистісно-зорієнтованого виховного процесу.

Необхідність реагування освіти на виклики об'єктивних процесів розвитку сучасного суспільства утворює нову освітню парадигму, яка полягає у потребі забезпечення рівного доступу до якісної освіти. Головним проявом освітнього результату цього підходу є можливість забезпечити в системі виховання реалізацію індивідуальних потреб дитини, сприяти гармонійному розвитку її особистості, гнучко у часі і просторі підвищувати компетентність дитини. Цей підхід може бути вдало реалізованим у процесі функціонування сучасної виховної системи побудованої на концепції педагогіки і психології життєтворчості, яка розширює спектр засобів і технологій самоосвіти, самовизначення, самоствердження і самовдосконалення дитини, надає їй можливість знайти своє місце в сучасному суспільстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз останніх досліджень і публікацій з визначеної проблематики здійснювався ґрунтуючись на двох основних універсалах: «виховна система» і «життєтворчість».

Як зазначає Коновальчук М.В., незважаючи на проголошені у нормативних документах гасла людиноцентрованої освіти про самоцінність та унікальність кожної особистості, важливість максимального розкриття задатків, потреб та інтересів кожної дитини, школа залишається заручницею традиційних стереотипів, канонів, уявлень, а отже, знання залишаються важливішими за досвід творчої діяльності та емоційно-ціннісне ставлення учнів до світу [6].

Водночас сьогодення вимагає переорієнтації сучасних виховних систем згідно з новою життєтворчою філософією освіти, в основі якої перебуває нова педагогічна теорія – педагогіка життєтворчості.

Аналізуючи сучасні виховні системи з позиції життєтворчості ми дійшли висновку, що термін «виховна система» розглядається досить широко. Неоднозначно визначають науковці компоненти виховної системи, її методологічну основу та етапи становлення і розвитку.

Так, Н. Селіванова визначає виховну систему як «комплекс взаємопов'язаних блоків: концепцію, мету, діяльність, яка забезпечує її реалізацію, суб'єкти діяльності, її складники та середовище» [15].

Л. Новікова розглядає виховну систему як цілісний соціальний організм, який виникає в процесі взаємодії основних компонентів виховання (цілей, суб'єктів, їхньої діяльності, спілкування, відносин, матеріальної бази) і має такі інтегративні характеристики, як спосіб життя колективу, його психологічний клімат [10].

Підтримує думку Л. Новікової Г. Сазоненко, яка визначає термін «виховна система», як цілісний організм, який виникає в процесі інтеграції основних компонентів виховання (мета, суб'єкти виховання, їхня діяльність, спілкування, відносини, кадровий потенціал, матеріальна база), що сприяє духовному розвитку і саморозвитку особистості [13].

Виховна система дитячого реабілітаційного центру розглянута у роботах Т. Семейкіної, яка визначає її як складне соціально-психолого-педагогічно-оздоровче утворення, спрямоване на допомогу в інтеграції і адаптації дитини з обмеженими можливостями здоров'я в соціум [14, с. 50].

Базові компоненти виховної системи як освітнього феномену були розглянуті П. Степановим:

1. Індивідуально-груповий компонент (адміністрація, вчителі і співробітники установи освіти, учні, батьки учнів, інші дорослі, що беруть участь у виховному процесі і життєдіяльності навчального закладу).

2. Ціннісно-орієнтаційний компонент (цінності колективу дітей і дорослих; цілі виховання; перспективи життєдіяльності учнівського колективу; принципи і ключові ідеї побудови виховної системи і життєдіяльності освітньої установи).

3. Функціонально-діяльнісний компонент (системоутворюючий вид діяльності, форми і методи організації спільної діяльності і спілкування; основні функції виховної системи; керування і самоврядування виховної системи).

4. Комунікативний компонент (відносини в суспільстві дітей і дорослих, внутрішні і зовнішні зв'язки виховної системи).

5. Діагностико-результативний компонент (критерії і показники ефективності виховної системи; форми, методи і прийоми вивчення, аналізу й оцінки функціонування виховної системи) [4].

В. Созонов, основними компонентами виховної системи визначає:

- концепцію особистості дитини і її розвитку відповідно до структури базових потреб;

- мету виховної системи і принципи її функціонування, напрямки виховної роботи навчального закладу;

- відносини суб'єктів виховання, як взаємодія потреб та інтересів;

- соціальне, педагогічне та психологічне середовище життєдіяльності навчального закладу як взаємодія двох механізмів виховання: зовнішніх та внутрішніх;

- управління (принципи управління, критерії та показники ефективності виховання та самовиховання – результат діяльності виховної системи) [16].

Щодо етапів, які проходить виховна система закладу у своєму розвитку, у науковців немає протиріч. Так, І. Єрмаков виділяє такі етапи, як:

1) етап становлення виховної системи, який характеризується стихійним характером взаємодії; розробкою концепції виховної системи, як сукупності основних педагогічних ідей; виділенням системоутворювальної діяльності та створенням «випереджаючих ситуацій», які моделюють майбутню систему;

2) етап відпрацювання змісту і структури системи, пріоритетних напрямків її функціонування;

3) завершальний етап, на якому активно впроваджується педагогічне збагачене середовище;

4) етап оновлення і перебудови системи, який здійснюється за рахунок інваріацій, що ведуть до зміни системи [4, с. 22-25].

Дослідник зазначає, що важливими елементами виховної системи є спрямування взаємовідносин між учнями, створення виховуючої громадської думки у плані глибокої індивідуалізації виховного процесу, навчання дитини творчо проектувати своє життя, здійснювати свій індивідуальний життєвий сценарій та оволодіння самим високим мистецтвом – мистецтвом жити [4, с. 14].

Категорія життєтворчості трактується як особлива, вища форма виявлення творчої природи людини, як творчість, що стала життєвою позицією особистості [2, 5, 17].

Життєтворчість визначається як результат саморуку особистості, її активне ставлення до дійсності. Для людини, яка відчуває себе творцем власного життя й усвідом-

лює, що ніхто, окрім неї самої, не може зробити її щасливою, сенс життя найчастіше визначається поняттям свободи й відповідальності, системою цінностей і відношень (М. Бердяєв, Е. Фром, К. Хорні, В. Франкл та ін.) [7].

У свою чергу, Н. Богданова розглядає основні завдання та чинники формування культури життєтворчості у навчальному закладі:

- прилучення учнів до соціального досвіду та створення необхідних умов для повноцінної самореалізації в близькому оточенні самовиховання у бажаному для життєтворчості напрямі, активізації всіма доступними в суспільстві засобами інтелектуального, емоційного, морального, культурного фізичного та інших факторів виховання і розвитку особистості;

- сумісна навчально-виховна діяльність школи і сім'ї, «створення в сім'ї та близькому оточенні середовища виховання» [1, с. 59].

Узагальнюючи дослідження сучасних виховних систем в контексті педагогіки життєтворчості, ми дійшли висновку, що нині, як зауважує І. Єрмаков, гостро стоїть завдання осмислення й пізнання нових педагогічних реалій, оволодіння новою філософією освіти, відкритої до таємниць життя людини, її прагнень, життєвого й духовного світу, покликаної розкрити шляхи самоактуалізації й самореалізації особистості [5, с. 6].

Центром сучасних виховних систем виступає дитина з її потребами, інтересами, прагненнями, радощами й прикрощами, успіхами й невдачами, зі своїм внутрішнім духовним світом, природним життєвим оптимізмом; дитина, яка в процесі виховання має стати людиною-творцем, здатною до життєтворчої діяльності. Ця дитина а ргіогі сприймається як наділена особливими індивідуальними творчими здібностями, які належить виявити й створити найсприятливіші умови для їх розвитку. Адже саме вони є і джерелом, і запорукою, й інструментом життєтворчої діяльності особистості.

Проектуючи творчо своє життя, розробляючи і здійснюючи свій індивідуальний життєвий сценарій, особистість оволодіває не лише необхідними знаннями, але й вміннями, зрештою, може самим високим мистецтвом – мистецтвом жити, як особливим вмінням і високою майстерністю у творчій побудові особистістю свого життя, що базується на глибокому його знанні, розвиненій самосвідомості і володінні системою засобів, методів, технологій програмування і здійснення життя, як індивідуально-особистісного життєвого проекту [4, с.14-15].

Життєтворчий підхід у виховній системі, на думку І. Єрмакова, спрямований на самовдосконалення дитини, її саморозвиток, її просування від однієї вершини до іншої, досягнення «акме» у різних видах діяльності.

Успішно апробованим зразком виховної системи навчально-реабілітаційного закладу, побудованого на засадах концепції педагогіки життєтворчості, є виховна система Хортицького національного навчально-реабілітаційного багатопрофільного центру (м. Запоріжжя).

Мета статті. Дана стаття спрямована на розкриття особливостей виховної системи Хортицького національного навчально-реабілітаційного багатопрофільного центру.

Виклад основного матеріалу дослідження. Виховна система Хортицького центру побудована на концепції педагогіки та психології життєтворчості особистості та охоплює весь педагогічний процес, інтегруючи навчальні заняття, виховні заходи, діяльність батьківського комітету, роботу студентсько-учнівського самоврядування, гурткову роботу, діяльність соціально-психологічної служби тощо.

Метою впровадження виховної системи Хортицького центру є створення насиченого виховного простору для розвитку у дітей життєвої компетентності, ключових життєвих компетенцій, життєтворчості (в процесі розвитку життєвої компетентності має відбутися моральний, інтелектуальний, фізичний, естетичний розвиток і саморозвиток учнів, їх становлення в якості громадян незалежної демократичної України).

Таким чином, головною метою виховання в Хортицькому центрі є становлення дитини як творця і проектувальника свого життя, який вміє визначити свою життєву стратегію, прагне бути компетентною, відповідальною, соціально активною і мобільною особистістю, здатною до соціальної дії.

Виходячи з мети можна виділити основні завдання виховної системи Хортицького центру:

- допомога дитині у визначенні смислу життя в умовах радикальних суспільних змін;
- формування самосвідомості, ціннісного ставлення до власного життя, потреби в його проектуванні і успішної реалізації;
- розвиток творчого потенціалу кожної дитини, реалізація її нахилів та здібностей у різних сферах життєдіяльності;
- розвиток ключових компетенцій, життєвої компетентності;
- забезпечення сприятливих умов для самореалізації особистості відповідно до її інтересів та суспільних вимог;
- виховання національної свідомості, любові до рідної землі, родини, свого народу, держави;
- забезпечення духовної єдності поколінь, виховання поваги до батьків, старших за себе, турботи про молодших і хворих;
- охорона й зміцнення фізичного, психічного та духовного здоров'я;
- забезпечення базової культури, розвиток естетичних потреб і почуттів;
- формування екологічної культури, гармонізація відносин особистості з природою.

Концептуальні засади педагогіки життєтворчості вимагають переосмислення стрижневих принципів, які визначають змістові, технологічні й управлінські домінанти навчально-виховного процесу.

Принципи виховної системи Школи життєтворчості – це інструментальне вираження в категоріях діяльності знань про сутність, зміст, закони і закономірності нової школи, спрямованої на розвиток особистості як суб'єкта життя і творчої діяльності. До них належать:

- школа – організація всього життя дитини. Не підготовка до життя, а саме повноцінне життя;
- принцип суб'єктності. У процесі активної діяльності дитина набуває життєвого досвіду, оволодіває наукою життя тощо;
- принцип рефлексії. Рефлексія включає як життєдіяльність і діяльність учня, так і його мислення, почуття, цінності та життєвий вибір;
- принцип проблематизації. Це принцип більшої цінності питань, ніж відповідей і готових рішень. Він готує учнів до вдумливого вирішення життєвих проблем;
- принцип пріоритетності проектної (творчої) діяльності перед репродуктивною;
- принцип індивідуалізації. Визнання права дитини на свій власний темп розвитку. Структура виховної системи закладу будується відповідно до завдань організаційних, змістових і технологічних нововведень, розроблених в результаті багаторічної експериментальної роботи і представлена у таблиці 1.

Таблиця 1

Організаційні, змістові і технологічні нововведення виховної системи Хортицького центру

Змістові нововведення	Технологічні нововведення	Програмні нововведення
Система гурткової роботи. Соціально-психологічна служба. Система співробітництва соціальних педагогів-вихователів та батьків. Особлива організація роботи різновікових виховних груп.	Технологію проективного життєздійснення. Технологія студентсько-учнівського самоврядування. Технологія реабілітації мистецтвом. Виховна інтерактивна технологія «Океан життєвої компетентності». Технологія планування життєдіяльності дитячих колективів. Технологія проектної діяльності. Технологія педагогічного супроводу розвитку життєвої компетентності. Технологія медико-психолого-педагогічного консилиуму. Технологія організації моніторингу.	Виховні цільові програми для учнів молодшого, середнього та старшого шкільного віку: - «Я і мистецтво»; - «Я – громадянин України»; - «Я серед людей»; - «Я – особистість»; - «Я і праця»; - «Я і природа».
		Життєтворчі цільові програми: - програма «Мистецтво життєвого проектування» для учнів початкових та середніх класів; - програма соціально-психологічного тренінгу «Самопізнання» для дітей молодшого, підліткового та юнацького віку.

Аксіологічним компонентом виховної системи Хортицького центру виступає розвиток ціннісного ставлення вихованців до суспільства і держави, до людей, до себе, до природи, до праці та до мистецтва. Відповідно до Національної програми виховання дітей та учнівської молоді в Україні, формування ціннісних ставлень дитини є «умовою повноцінного становлення особистості» [11].

Сконструювати оптимальний варіант виховної системи допомогли провідні ідеї І. Єрмакова, серед яких особливого значення набувають такі:

- урахування результатів вивчення особистості учнів при організації виховної діяльності;
- комплексне проектування завдань виховання, психічного розвитку учнів, їх конкретизації;
- вибір оптимального змісту виховання;
- комплексне використання індивідуальних і групових форм і методів;
- координацію впливів на особистість;
- організацію самовиховання учнів, розвиток їх самодіяльності і самоврядування;
- організацію діалогічного спілкування, що базується на принципах довіри;
- інформаційно-методичне забезпечення виховного процесу, впровадження демократичних форм управління виховання.

Висновки. Отже, виховна система Хортицького центру – це багатомірне і багаторівневе утворення зі складними системоутворювальними, системопов'язувальними і системовизначальними елементами, яке функціонує у певному соціальному середовищі і забезпечується інноваційними життєтворчими ідеями розвитку життєвої компетентності дітей, сприяє взаємодії індивідуальних видів діяльності особистості з різноманітними формами суспільної практики, залучає у суспільні відносини, розширює соціальні зв'язки, що утворюють соціальний простір для реалізації подальшого життя дитини, вирішенню їхніх особистих проблем, реалізацію власних цілей, задоволенню потреби у контактах та освоєнню можливостей середовища життєтворчості.

Література

1. **Богданова Н.** Культура життєтворчості особистості. Філософсько-світоглядний аналіз : наукове видання. – Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. – 302 с.
2. **Володарська Н. Д.** Проблеми життєтворчості особистості з вадами здоров'я // Практична психологія та соціальна робота. – 2005. – №7. – С. 50-54.
3. **Григорьев Д. В.** Воспитательная система школы. От А до Я / Д. В. Григорьев, И. В. Кулешова, П. В. Степанов. – М. : Просвещение, 2006. – 208 с.
4. **Єрмаков І. Г.** Виховання життєтворчості: моделі виховних систем. – Х. : Вид. група «Основа», 2006. – 224 с.
5. **Єрмаков І.** Феномен компетентісно спрямованої освіти / І. Єрмаков, І. Погоріла // Відкритий урок: розробки, технології, досвід – 2005. – №9-10. – С. 4-10.
6. **Коновальчук М. В.** Реалізація ідей педагогіки життєтворчості в контексті ноосферної освіти в Україні [електрон. ресурс]. – Режим доступу до публікації : <http://do.gendocs.ru/docs/index-170423.html>
7. **Косенко Ю.** Педагогіка життєтворчості у професійній підготовці майбутніх вихователів [електрон. ресурс]. – Режим доступу до публікації : http://www.ukrdeti.com/2007/2_16_a8_2007.html
8. **Кроки до компетентності та інтеграції в суспільство:** Наук.-метод. збірник / Ред. кол.: Н. Софій (голова), І. Єрмаков (керівник авторського колективу і науковий редактор) та ін. – К. : Контекст, 2000. – 336 с.
9. **Грінь Л.** Педагогічний експеримент // Директор школи. – 2009. – №27. – С. 2-3.
10. **Новикова Л. И.** Школа и среда / Новикова Л. И. – М. : Знание, 1985. – 98 с.
11. **Про Національну програму виховання дітей та учнівської молоді в Україні.** [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://ua-info.biz/legal/baseee/ua-amtwit/str3.htm>
12. **Психологія і педагогіка життєтворчості :** Навч.-метод. посібник / Ред. рада: В. М. Доній (голова), Г. М. Несен (заст. голови), Л. В. Сохань, І. Г. Єрмаков (наук. ред.) та ін. – К., 1996. – 792 с.
13. **Сазоненко Г.** Виховання як цілісна система [Електронний ресурс] / Г. Сазоненко // Режим доступу до публікації : <http://www.ualogos.kiev.ua/fulltext.html?id=732>
14. **Семейкина Т. В.** Становление воспитательной системы детского реабилитационного центра : дисс. ... кандидата пед. наук : 13.00.01 / Семейкина Татьяна Владимировна. – Иркутск, 2004. – 219 с.
15. **Силиванова Н. Л.** Современные представления о воспитательном пространстве / Н. Л. Силиванова // Педагогика. 2000, №6. – С. 35-39.
16. **Созонов В. П.** Воспитательная система на основе потребностей школьника как фактор гуманизации образовательного процесса школы: – дисс. ... кандидата пед. наук : 13.00.01 / Созонов Валерий Петрович. – Ижевск, 2006. – 179 с.
17. **Ямницький В.** Психологія життєтворчої активності особистості: Монографія. – Одеса: СВД Черкасов М.П., Рівне: РДГУ, 2004. – 360 с.

References

1. **Bogdanova N.** Kul'tura zhyttjetvorchosti osobystosti. Filosofov'ko-svitogljadnyj analiz : naukove vydannja. – Kyi'v : NPU imeni M. P. Dragomanova, 2011. – 302 s. 2. **Volodars'ka N. D.** Problemy zhyttjetvorchosti osobystosti z vadamy zdorov'ja // Praktychna psihologija ta social'na robota. – 2005. – №7. – S. 50-54. 3. **Grigor'ev D. V.** Vospitatel'naja sistema shkoly. Ot A do Ja / D. V. Grigor'ev, I. V. Kuleshova, P. V. Stepanov. – M. : Prosveshhenie, 2006. – 208 s. 4. **Jermakov I. G.** Vyhovannja zhyttjetvorchosti: modeli vyhovnyh system. – H. : Vyd. grupa «Osnova», 2006. – 224 s. 5. **Jermakov I.** Fenomen kompetentnisno sprjamovanoi' osvity / I. Jermakov, I. Pogorila // Vidkrytyj urok: rozrobky, tehnologii', dosvid – 2005. – №9-10. – S. 4-10. 6. **Konoval'chuk M. V.** Realizacija idej pedagogiky zhyttjetvorchosti v konteksti noosfernoi' osvity v Ukrai'ni [elektron. resurs]. – Rezhym dostupa do publikacii' : <http://do.gendocs.ru/docs/index-170423.html> 7. **Kosenko Ju.** Pedagogika zhyttjetvorchosti u profesijnij pidgotovci majbutnih vyhovateliv [elektron. resurs]. – Rezhym dostupa do publikacii' : http://www.ukrdeti.com/2007/2_16_a8_2007.html 8. Kroky do kompetentnosti ta integracij' v suspil'stvo: Nauk.-metod. zbirnyk / Red. kol.: N. Sofij (golova), I. Jermakov (kerivnyk avtors'kogo kolektyvu i naukovyj redaktor) ta in. – K. : Kontekst, 2000. – 336 s. 9. **Grin' L.** Pedagogichnyj eksperyment // Dyrektor shkoly. – 2009. – №27. – S. 2-3. 10. **Novikova L. I.** Shkola i sreda / Novikova L. I. – M. : Znanie, 1985. – 98 s. 11. **Pro Nacional'nu programu vyhovannja ditej ta uchniv'skoi' molodi v Ukrai'ni.** [Elektronnyj resurs] / Rezhym dostupu : <http://ua-info.biz/legal/baseee/ua-amtwit/str3.htm>. 12. **Psychologija i pedagogika zhyttjetvorchosti** : Navch.-metod. posibnyk / Red. rada: V. M. Donij (golova), G. M. Nesen (zast. golovy), L. V. Sohan', I. G. Jermakov (nauk. red..) ta in. – K., 1996. – 792 s. 13. **Sazonenko G.** Vyhovannja jak cilisna sistema [Elektronnyj resurs] / G. Sazonenko // Rezhym dostupu do publikacii' : <http://www.ualogos.kiev.ua/fulltext.html?id=732>. 14. **Semejkina T. V.** Stanovlenie vospitatel'noj sistemy detskogo reabilitacionnogo centra : diss. ... kandidata ped. nauk : 13.00.01 / Semejkina Tat'jana Vladimirovna. – Irkutsk, 2004. – 219 s. 15. **Silivanova N. L.** Sovremennye predstavlenija o vospitatel'nom prostranstve / N. L. Silivanova // Pedagogika. 2000, №6. – S. 35-39. 16. **Sozonov V. P.** Vospitatel'naja sistema na osnove potrebnostej shkol'nika kak faktor gumanizacii obrazovatel'nogo processa shkoly: – diss. ... kandidata ped. nauk : 13.00.01 / Sozonov Valerij Petrovich. – Izhevsk, 2006. – 179 s. 17. **Jamnyc'kyj V.** Psychologija zhyttjetvorchoi' aktyvnosti osobystosti: Monografija. – Odesa: SVD Cherkasov M.P., Rivne: RDGU, 2004. – 360 s.

Червоненко К.С. Виховна система Хортицького центру в контексті педагогіки життєтворчості

У статті розглядається проблема функціонування сучасної виховної системи навчально-реабілітаційного центру на засадах педагогіки життєтворчості. Здійснено аналіз базових компонентів виховної системи, її методологічної основи та основних етапів становлення і розвитку. Зазначено, що центром сучасних виховних систем виступає дитина з її потребами, інтересами, прагненнями, радощами й прикрощами, успіхами й невдачами, зі своїм внутрішнім духовним світом, природним життєвим оптимізмом. Обґрунтовано актуальність впровадження ідей педагогіки життєтворчості у сучасних виховних системах закладів освіти. Розглянуто основні поняття теоретичного дослідження з проблеми розробки і успішного функціонування сучасних виховних систем. Проаналізовано поняття «життєтворчість» як результат саморуху особистості, її активне ставлення до дійсності, розглянуті основні завдання та чинники формування культури життєтворчості у навчальному закладі. Описано виховну систему Хортицького центру, побудовану на засадах концепції педагогіки життєтворчості, структура якої будується відповідно до завдань організаційних, змістових і технологічних нововведень, розроблених у результаті багаторічної експериментальної роботи. Окремо виділено основну мету, завдання, принципи, концептуальні засади, які визначають змістові, технологічні й управлінські домінанти виховного процесу у сучасному навчальному закладі.

Ключові слова: виховна система, виховний простір, виховання, педагогіка життєтворчості, життєтворчість.

Червоненко Е.С. Воспитательная система Хортицкого центра в контексте педагогической жизнетворчества

В статье рассматривается проблема функционирования современной воспитательной системы учебно-реабилитационного центра на основе педагогики жизнетворчества.

Осуществлен анализ базовых компонентов воспитательной системы, ее методологической основы и основных этапов становления и развития. Отмечено, что центром современных воспитательных систем выступает ребенок с его потребностями, интересами, стремлениями, радостями и горестями, успехами и неудачами, со своим внутренним духовным миром, естественным жизненным оптимизмом. Обоснована актуальность внедрения идей педагогики жизнетворчества в современных воспитательных системах учебных заведений. Рассмотрены основные понятия теоретического исследования по проблеме разработки и успешного функционирования современных воспитательных систем. Проанализировано понятие «жизнетворчество» как результат развития личности, ее активное отношение к действительности, рассмотрены основные задачи и факторы формирования культуры жизнетворчества в учебном заведении. Описана воспитательная система Хортицкого центра, которая создана на основе концепции педагогики жизнетворчества, в соответствии с задачами организационных, содержательных и технологических инноваций, которые были разработаны в процессе многолетней экспериментальной работы. Отдельно выделены основные цели, задачи, принципы, концептуальные основы, которые определяют содержание, технологические и управленческие доминанты воспитательного процесса в современном учебном заведении.

Ключевые слова: воспитательная система, воспитательное пространство, воспитание, педагогика жизнетворчества, жизнетворчество.

Chervonenko. Y.S. The educational system of Khortytsky center in the context of life-creation pedagogy

The article considers the problem of the functioning of a modern educational system of the educational and rehabilitation center based on life-creation pedagogy. The analysis of the basic components of the educational system, its methodological foundations and fundamental stages of formation and development were fulfilled. It was noted that the center of modern educational systems is a child with its needs, interests, aspirations, joys and sorrows, successes and failures, with its inner spiritual world and natural optimism. The actuality of introducing the pedagogy life-creation ideas in modern educational system of educational organizations was grounded. It was considered the basic concepts of theoretical research of the development and successful functioning of modern educational systems. The concept of «life-creation» is analysed as a result of personality development, his or her active attitude to reality, the basic objectives and factors of life-creation culture in education are considered. It is described the educational system of Khortytsky center, that is built on the basis of the life-creation pedagogy concept, in accordance with the objectives of organizational, substantial and technical innovations developed as a result of long-term experimental work. It is separated out the basic purposes, objectives, principles, conceptual frameworks, which define the content, technological and administrative dominants of the educational process in the modern educational organization.

Keywords: educational system, educational space, education, life-creation education, life-creation.

Стаття надійшла до редакції 28.11.2013 р.
Статтю прийнято до друку 5.12.2013 р.
Рецензент: доктор педагогічних наук, професор
Шеремет М.К.